

Andrzej Kola, Ryszard Boguwolski, Marian Kochanowski

Świecie n. Osą, woj. toruńskie

Informator Archeologiczny : badania 11, 202-203

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wszystkie materiały źródłowe znajdują się w Pracowni Archeologicznej Zakładu Archeologii Nadodrza IHKM PAN w Saczynie.

Badania będą kontynuowane.

SZREŃSK
woj. ciechanowskie
Stanowisko Zamek

patra
późne średniowiecze

ŚWIECIE n.Osą
woj. toruńskie

Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika Instytut Archeologii i Etnografii w Toruniu
Museum w Grudziądzu

Badania prowadzili: dr Andrzej Kola /autor sprawozdania/, mgr Ryszard Boguwołski, mgr Marian Kochanowski. Finansował Urząd Gminy Świecie n. Osą. Drugi sezon badań. Grodzisko, okres wczesnośredniowieczny.

Badania wykopaliskowe na grodzisku stanowią fragment szeroko zakrojonych badań Instytutu Archeologii i Etnografii UMK nad wczesnośredniowiecznym osadnictwem obronnym ziem obszknieńskich.

Ostere wykopki badawcze o rozmiarach 4,5x4,5 m sfinalizowano w północnej części majdanu grodziska. Stanowią one uzupełnienie pasma krańcowego wykopów z roku ubiegłego. Wykopki oznaczone nr 8 i 9 obejmowały teren przywala, wchodząc częściowo na wał grodziska, wykop nr 10 obejmował fragment zachodniej części majdanu łącznie z częścią skarpy, wykopki nr 6 i 7 sfinalizowano pomiędzy wykopkami nr 3 i 5 /ubiegłosezonne/ w środkowej części obiektu.

We wszystkich wykopkach wystąpiła warstwa kulturowa o zróżnicowanej miąższości dochodzącej do 230 cm w partii przywałowej /wykopki 8 i 9/ oraz do 140 cm w wykopkach /6 i 7/ pośrodku majdanu. W warstwach miejscami występowały znaczne ilości spalenizny i szczątków organicznych. Szczególnie w partiach przywałowych, warstwa taka zawierała ułamki naczyń wczesnośredniowiecznych /IX-XII w./, kości zwierzęce i przepalone drewno. Uzyskano z niej także 17 przedmiotów żelaznych, m.in. 8 noży, 2 grociki do strzał żuku, i okucie łopaty. Badając po układzie warstw kulturowych oraz ich zawartości kulturowej, uznać należy, iż w wykopkach 8 i 9 - w rejonie przywala - natrafiono na ślady mocno zniszczonych budynków, zapewne częściowo zagłębionych w ziemi. Natrafiono tu bowiem również na palenisko skonstruowane z kamieni - otoczaków. Potwierdza

to wyniki spostrzeżeń z ubiegłego roku o koncentrycznym, przy-
wałowym rozlokowaniu zabudowy grodu.

Badania w Świeciu n.Osą będą kontynuowane.

TULIGŁOWY, gm.Rokietnica
woj.przemyskie

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadziła dr hab.Maria Cabalska.
Finansował WKZ w Przemysiu. Trzeci sezon
badań. Wielkie grodzisko wczesnośrednio-
wieczne /VIII - XI w./.

Kontynuowano badania wykopaliskowe, koncentrując prace
w obrębie grodu właściwego. Wał obwodowy wysoki 1,5 m, zamyka
przestrzeń sblżoną do pięcioboku o powierzchni około pół he-
ktara, rozciągająca się na pochyłości; spadek 16 m po osi
północ - południe.

Na majdanie wykonano 12 sondaży, przy pomocy których sta-
rano się uchwycić obszar największego zagęszczenia chat, od-
ległości między nimi oraz wyznaczyć tereny niesabudowane w sto-
sunku do wału północnego i wschodniego.
Część wykopów nawiązując do badań z 1975 r. umożliwiła uzys-
kanie profili ciągłych po osi wschód-zachód i północ-południe.
Odkryto 5 chat, usytuowanych w środkowej partii majdanu.

W efekcie trzechletnich badań odsłonięto 13 chat co dało
możność odtworzenie zabudowy majdanu. Domy przeciętnie o wy-
miarach 4,5 x 5 m stały w luźnych rzędach na osi wschód -
zachód. Wszystkie miały otwarte paleniska usytuowane w jamach
w północnej części budynku. Wejścia znajdowały się od południa.
W obacie nr 9 badanej w bieżącym roku palenisko wyłożone było
kilkoma warstwami kamieni. Pięć sbadanych w tym roku domostw,
stojących w odległościach od 4 do 2 m, od siebie wraz z chatą
1/1975 stanowiły centrum osady. Pozostałe domy były rozrzucone
w kilku rzędach w odległości 6-8 m od siebie, na poziomych
tarasach schodkowo opadających ku południu.

We wszystkich wykopach przylegających do wału nie stwier-
dzono warstwy mieszkalnej. W stosunku do wału północnego chata
3/77 stoi w odległości 3 m, a chata 1/76 - 3,5 m. Północno-
wschodni narożnik grodu nie było zabudowany. Nie wykluczone
jest, że w wykopach 4 i 5/1977 ujawniono niktłe ślady najdalej
ku wschodowi wysuniętych budynków. Można by wnosić, że wadłuk
wału wschodniego rozciągała się wolna przestrzeń pozostawiona
ze względu na możliwe z tej strony połączenie z podgrodzem.

W chatach znaleziono wyroby żelazne. Z narsędzi najlicz-
niejsze są noże, 7 sztuk, wszystkie z kołcem do rękojeści i
prostym tyłcem. Liczne są fragmenty uprząży oraz broni w posta-
ci grotów do oszpeców i do żuku.